

[Undervisningsministeren.]

ningen for uddannelsesløn. Personlig er jeg ikke tilhænger af den. Den eneste realistiske mulighed er, tror jeg, at bygge på en kombination af stipendier og lån. Der rejser sig da det spørgsmål: hvor tidligt i uddannelsen skal der være adgang til stipendier, og på hvilket alderstrin skal kombinationen af lån og stipendier begynde? Hvad det første spørgsmål angår, mener jeg, at stipendier fra ungdommens uddannelsesfond tidligst skal begynde med undervisningspligtens ophør, og da vi formentlig står over for beslutning om udvidelse af undervisningspligten, finder jeg det ikke rigtigt at udbygge stipendieordningen på 8. og 9. klassetrin. Hvad der måtte være behov for af støtte til unge i den undervisningspligtige alder, må være et anliggende for familiepolitikken.

Von Eyben-udvalget lader stort set adgangen til at opnå studielån indtræde ved 21 års alderen. Ved en nedsættelse af myndighedsalderen vil det, som det jo allerede har været berørt her i dag, formentlig være rigtigt også at sænke denne grænse. Dog bør der være adgang til lån allerede før myndighedsalderens indtræden, hvis den pågældende er nået til videregående uddannelse. Det er der i øvrigt adgang til under den nugældende ordning.

Stipendierne må, mener jeg, være transgbestemte for ikke-myndige og også for ældre uddannelsessøgende, indtil det bliver muligt at gå over til de af von Eyben-udvalget foreslåede grundstipendier, men man må gøre sig klart, at en sådan overgang vil ligge et godt stykke ud i fremtiden. Når stipendiemassen er begrænset, må det være rigtigt at fordele den efter et transgkriterium, og her er vi så ved et andet centralt punkt i en reform, nemlig spørgsmålet om, hvornår støtten til de uddannelsessøgende kan ydes uden hensyn til forældreindtægt. Der er et udbredt ønske både hos de uddannelsessøgende og hos andre om at få indført uafhængighed af forældreindtægt tidligere end nu. Det er et forståeligt ønske, men det er også et meget kostbart ønske at opfylde, og det

kan ikke opfyldes i løbet af kort tid. Jo større en del af støtten der ydes som lån, jo lettere vil det antagelig være at nå frem til uafhængighed af forældreindtægt. Vi har den jo delvis ved de nuværende statsgaranterede lån i banker og sparekasser, og det skal vi nok indstille os på at fortsætte med en god tid.

Jeg vil dog meget stærkt argumentere for, at vi snarest går over til, at lån fra ungdommens uddannelsesfond bliver af den af von Eyben-udvalget foreslåede lånetype I. De nuværende lån fra ungdommens uddannelsesfond er rentefrie, indtil de er tilbagebetalt, medens den foreslåede lånetype I kun er rentefri i studietiden. En foretagen beregning viser, at statens rentetab på denne foreslåede type lån kun er 18 pct. af lånemassen, medens statens rentetab er omkring 43 pct. af lånemassen på de nuværende lån fra ungdommens uddannelsesfond. Statens driftsomkostninger på lånetype I vil altså være væsentlig mindre end driftsomkostningerne ved de nuværende lån, men naturligvis vil den aktuelle udbetaling være den samme.

Sammenfattende vil jeg gerne sige, at man realistisk skal indstille sig på, at støtten fra ungdommens uddannelsesfond fortsat skal være en blanding af stipendier og lån, og at reformen af den må foretages gradvis. Man kan stile efter at gennemføre von Eyben-udvalgets flertalsindstilling fuldt ud, og det vil jeg gerne gøre, men aldeles afgørende for, i hvilket tempo det kan ske, og i hvilken rækkefølge og udstrækning man vil indføre de nye principper, er det, hvilke økonomiske midler samfundet kan stille til rådighed til løsning af denne del af påtrængende samfundsopgaver. Vi er dermed, som jeg tidligere sagde, ved det store og komplicerede spørgsmål om afvejning af opgavernes betydningsfuldhed og om mængden af de statsmidler, der er til rådighed. Det forudsætter igen, at den tidligere nævnte planlægning på lang sigt er tilendebragt. Det er den ikke endnu, og regeringen kan derfor ikke på indeværende tidspunkt fremsætte